

čemu tekst?

Za razliku od klasičnih navika da se ko zna zašto, povremeno, tu i tamo pokrne neki novi časopis, mi ćemo se, ovde, nenaviknuti prepustiti »hazardnom« ili postmodernom konceptu **prozvane** subjektivnosti, po kome taj novi časopis — **Tekst** — pre pokreće i vodi nas, nego mi njega! Časopis koji pokrećemo zato što on pokreće nas, zaista je neobičan preplet tragova/tekstova, suočenih sa iščezavajućom belinom javne promocije, jer u njemu nije reč o pukom zbrajanju, gomilanju i sedimentiranju gotovih, personalnih priča... U stvari, kumulacija tekstova u **Tekstu** predstavlja svojevrsni **odziv** na prethodno ustanovljeni poziv, interpelaciju jednog viška značenja/smisla koji je sama (u svetu veći događena) **tekstualna praksa**.

Da li je taj odziv došao prerano? Da li je, možda, potrebno da prođu još decenije da bi taj odziv/poziv postmoderne tekstualne slobode dopro i do ove naše palanačke pustoši?

Bilo kako bilo, naše pokretanje **Teksta** je svojevrsno preokretanje starih navika, institucionalno ogrezlih u konceptu apsolutne logocentričke dominacije: »imati« »svoje« »glasilo«... Pokretanje — posedovanje — korišćenje, ta logika »suverene subjektivnosti« koja dominira zbiljskom, praktičnom (izdavačkom) scenom, u savršenom je dosluhu sa kako klasičnom, tako i modernom metafizikom (jako važnih) Ideja, uobličjenih u »konceptiju« časopisa. Pokretaji (osnivači itd.) časopisa se, onda, javljaju kao neprikosnoveni gospodari (i trgovci) tih Ideja. Zato mi **nemamo** Ideja! Mi njih **ne posedujemo**. Kao što ne posedujemo ni **Časopis Tekst** je imaginarni, simbolički, pa ako hoćete i »fantomski« časopis koji se nastanjuje, kreće, premešta, pomera, klizi na ivicama, marginama i neizvesnim predelima tekuće časopisne produkcije. Zato našim čitaocima ne možemo unapred reći gde će, na kojoj neprokrčenoj vrleti sledeći broj **Teksta** da iznikne.

S potpunim odsustvom svetih Ideja, svete Konceptije/Pisma i svete Institucije postaje prilično očigledno da nam skoro ništa nije sveto s izuzetkom, naravno, same radikalnosti tog gesta kojim odbijamo bilo kakvu elitističku, dogmatičku ili doktrinarnu isključivost. Verujemo da spontani, privremeni, ad hoc utvrđeni susret tekstualnih tragova i intelektualnih delovanja ima mnogo više izgleda za novo teorijsko maštarenje nego što ih ima bilo kakva sklerotizujuća nadležnost etabliranih kulturnih institucija i kodova.

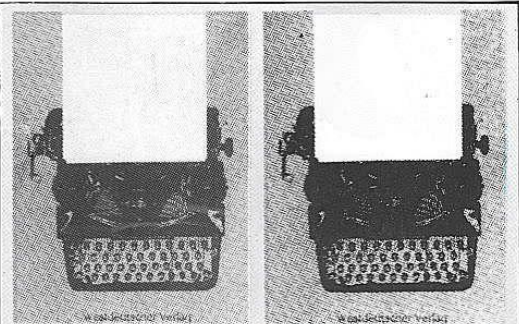
Nastojaćemo da se profilaktički suzdržimo od »samorazumljivog« i nemog poverenja u klasično, pa i moderno tkanje teksta-slike sveta. Instrumentalno shvatanje pisanja, po strogoj diktatu »realnosti«, na »mig sveta«, obeleženo je slepom logocentričkom pristrasnošću u koju danas više ne možemo imati poverenja. Šta je još ostalo od teorije koja se, kako kaže Liotar, pozivala na »sud sveta« kao na nekakav Strašni sud?! Nećemo pogrešiti ako kažemo da su »reprezentativne slike sveta« dospеле u ovom našem dobu u pravu metodičku iznudicu i da su već ustuknule pred nadmoćnim procesom arheološkog, tekstualnog razotkrivanja njihovih simboličkih infrastruktura.

Odbijanjem od olako ili (ne) promišljeno prihvatimo ulogu Subjekta/suznja i, zapravo, žrtve velike, holističke, homogenizujuće priče, sebi osiguravamo intelektualno pravo da »zavirimo« u sva ona označiteljska iskliznuća, pukotine i senke smisla koje iza sebe nužno ostavljaju suviše prozračne, samooledajuće, narcisoidne »slike sveta«. Autističko poniranje instrumentalnog, klasično-modernog teksta u neizmerne dubine Realnog, Sveta, zamenjujemo tekstualnim egzegezama lišenim privilegovanih referenci, pune samoprisutnosti, garantovanih konfiguracija smisla, Iskona i Zavičaja. Raspršenost tekstualne zbilje bez centra i epicentra, bez velikih neprikosnovenih građevina smisla, svedoči nam da je svako tumačenje samo tumačenje tumačenja i da ova »regresija« tumačenjâ neće, ubuduće, moći da se zaustavi nikakvom progresijom neke spolja, nametljivo nadolazeće stvarnosti.

Ničeova izreka: »*Filozof uhvaćen u mreže jezika*«, možda najbolje definiše »udes« kome stremimo. Samo, pri tom moramo apsolutno da sačuvamo distancu spram neotklonjive »semiološke zamke« koja smisao svodi na unutrašnju igru znakova, na hermetički zatvoreno Pismo. Već nas je Fuko upozoravao da mnoge stvari govore, a ne samo »lingvistički« znaci... Ukoliko, zaista, ne postoji ni jedan predmet tumačenja koji nije već prethodno bio interpretant, utoliko se svako tumačenje uspostavlja kao aditivna sedimentacija, taloženje jednog sloja jezika na drugi, pa onda i kao izvesna transformacija same tekstualne stvarnosti. A ta transformacija i ta sedimentacija su upravo spoljašnost, a ne unutrašnjost teksta.

Interpretativna sedimentacija i transformacija smisla ruši jaz, dualizam između reči i stvari, diskursa i realnosti, jer ih podjednako uspostavlja kao svojevrsne (i povezane) konfiguracije tragova. Pošto više nema velike, sveobuhvatne, savršeno totalizujuće Stvarnosti, pošto više nema meta-kontrolne instance, smeštene s one strane sistema tragova, nama onda preostaje još jedino da, ubuduće, stranice stvarnog života prelistavamo kao stranice teksta. I da sam tekst otkrivamo u njegovoj najdubljoj konkretnosti, kao životni trag. Razume se, život nije goblen. Zato nećemo pogrešiti ako **Tekstu** pripišemo istovremenu vernost i rečima i stvarima, ako pretpostavimo njegovu fatalnu bliskost kako stranicama života, tako i stranicama teksta.

Za redakciju **Teksta**
Milorad Belančić
Obrad Savić

TEKST—ČASOPIS ZA POSTMODERNISTIČKA ISTRAŽIVANJA

Čemu Tekst?	386
Postmoderna i ekonomises / Jugoslav	
Vlaisavljević	387
De senectute / Rastko Moćnik	389
Simbolička razmena i smrt / Žan Bodrijar	390
Da li je J. F. Liotar budist? / Rada Iveković	391
Zašto arhitektura u postmoderna vremena? / Aleš Erjavec	394
Postmodernističko propovedanje i analitički diskurs / Radoman Kordić	397
O filozofskoj paleontologiji / Nebojša Kujundžić	401
Anima mea in ruinis / Andrea Zlatar	402
Raskol / Žan—Fransoa Liotar	404
Therapeut i luda / Petar Bojanić	405
Duh kvadrata i postmoderna duša / Sonja Priski	407
Zaboraviti žanr / Boško Tomašević	408
Javno i tajno u ženskom delovanju / Svetlana Slapsak	410
Kasni Maljević i merila postmoderne / Ješa Denegri	412
Naš partner je zemlja / razgovor sa Mišelom Seresom	413
Filozofija i znanost kao literatura? / Jürgen Habermas	414
Govori o prostoru govori u prostoru / Petar Ramadanović	418
Subjekt i njegov dvojnjak / razgovor sa Žanom Bodrijarom	419
7 fragmenata / Milorad Belančić	421
Postmoderni intelektualac / Obrad Savić	423

DOSIJE: ZVEVO I DŽOJS

Susret Zveva i Džojsa / Stanislav Džois	424
Italo Zvevo — biograf Etoe Smica / Dragan Velikić	428
Dobro vino / Italo Zvevo	431

KODERIUM

Istorija jedne recepcije: kako [ni]su čitali kodera (III) / Sava Damjanov	440
Poetika zvezdanih rasporeda u viđenju Dorda Markovića Kodera / Aleksandar M. Petrović	442
Psihološki temelji jugoslovenstva. čvrsti ili krhki / Zarko Trebješanin	434, 435
Filozofija i politika / Hana Arent	436
Demokratija, ideologija, relativizam / Džon Kin	438

NOVE KNJIGE

Koreni moderne epohe / Vladimir Cvetković	444
O demokratiji iz prve ruke / Milan Tripković	446
Nezadrživost sadašnjosti, fiksacija osećajnosti ili negativ lavirinta / Nenad Šaponja	447

POEZIJA

Pasusi / Nebojša Raičević	443
Melanholični listovi / Zoran Đerić	446
izostanak popodnevne idile / Oto Horvat	448